

Letní tábor pro děti prvního stupně základní školy

Závěrečná práce

Studijní program:

Studijní obor:

Autor práce:

Vedoucí práce:

DVPP Další vzdělávání pedagogických pracovníků

Studium v oblasti pedagogických věd – vychovatelství

Tereza Uherková

ThDr. Kateřina Brzáková Beksová, Th.D.

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

Zadání závěrečné práce

Letní tábor pro děti prvního stupně základní školy

Jméno a příjmení: **Tereza Uherková**
Osobní číslo: P18C00028
Studijní program: DVPP Další vzdělávání pedagogických pracovníků
Studijní obor: Studium v oblasti pedagogických věd – vychovatelství
Zadávající katedra: Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky
Akademický rok: **2018/2019**

Zásady pro vypracování:

Cíl závěrečné práce: Zpracovat pedagogický projekt za účelem rozvinutí motorických funkcí, kooperace, komunikace a sebeuvědomění dětí v přírodě.

Požadavky: Formulace teoretických východisek, příprava a zpracování pedagogického projektu, formulace závěrů.

Metoda: Projekt.

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy:
Forma zpracování práce:
Jazyk práce:

tištěná/elektronická
Čeština

Seznam odborné literatury:

KLIMENTOŤÁ, D., 2004. Pojdte s námi do pohádky. 2. vyd. Brno: Mravenec. ISBN 80-86560-60-0.
PRŮCHA, J., 2009. Moderní pedagogika. 4. aktual. a dopl. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-503-5.
ŠIK, O. a spol., 1998. Nekonečný příběh. 1. vyd. Brno: Mravenec. ISBN 80-85978-41-5.
ZAPLETAL, M., 1985. Hry v přírodě. 1. vyd. Brno: Olympia. ISBN 27-017-85.

Vedoucí práce:

ThDr. Kateřina Brzáková Beksová, Th.D.
Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

Datum zadání práce:

3. dubna 2019

Předpokládaný termín odevzdání:

20. prosince 2019

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

L.S.

Ing. Zuzana Palouňková, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 3. dubna 2019

Prohlášení

Prohlašuji, že svou závěrečnou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé závěrečné práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou závěrečnou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé závěrečné práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li závěrečné práce nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má závěrečná práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

5. července 2022

Tereza Uherková

Poděkování

Ráda bych poděkovala ThDr. Kateřině Brzákové Beksové, Th.D. za odborné vedení závěrečné práce. Za čas, který mi věnovala a za veškeré rady i připomínky, které mi byly velkým přínosem při tvorbě této práce.

Anotace a klíčová slova

Závěrečná práce se zabývá vytvořením programu letního tábora pro děti ve věku od šesti do dvanácti let, tedy děti navštěvující první stupeň základní školy. Cílem práce je podpora rozvoje motorických funkcí u dětí, schopností spolupráce a komunikaci s ostatními, uvědomění si sebe sama v přírodě. Teoretická část práce se zabývá pojmem letní tábor, jeho legislativou a podmínkami pro organizaci a realizaci tábora, programem a personálním zajištěním, historií letních táborů. Dalšími pojmy, které jsou součástí teoretické části práce, jsou dítě mladšího školního věku, jeho potřeby a zájmy, organizované trávení volného času a význam pohádek pro děti. Projektová část sestává z plánu programu letního dětského tábora na téma „Z pohádky do pohádky“. Součástí projektu je harmonogram každého dne a popis jednotlivých aktivit.

Klíčová slova: volný čas, děti mladšího školního věku, hry, význam pohádky pro děti, celotáborová hra, komunikace, kooperace

Anotation and key words

The final thesis deals with the creation of a summer camp programme for children aged between 6 and 12, children attending the first grade of primary school. The goal of the thesis is to promote the development of motor functions in children, cooperation and communication skills with others, self-awareness in nature. The theoretical part of the thesis deals with the concept of summer camp, its legislation and conditions for the organization and implementation of the camp, the program and staffing, the history of summer camps. Other concepts that form part of the theoretical part of the thesis are a child of younger school age, their needs and interests, organised leisure time and the importance of fairy tales to children. The project part consists of a plan for a summer children's camp program on the theme "From fairy tale to fairy tale." The project includes a schedule of each day and a description of each activity.

Key words: spare time, children of younger school age, games, the meaning of fairy tales for children , all-camp game, communication, cooperation

Obsah

Úvod	8
1 Teoretická východiska pedagogického projektu	9
1.1 Letní tábor.....	9
1.1.1 Historie pořádání dětských táborů	9
1.1.2 Legislativa a podmínky pro organizování tábora	9
1.1.3 Předpoklady úspěšné realizace tábora	9
1.1.4 Personální zajištění tábora	10
1.1.5 Programové uspořádání tábora	10
1.1.6 Rozvoj motoriky, komunikace, kooperace	11
1.2 Dítě mladšího školního věku	11
1.2.1 Potřeby a zájmy dítěte	12
1.2.2 Organizované trávení volného času.....	12
1.2.3 Význam pohádky pro děti	13
2 Pedagogický projekt – letní tábor pro děti	14
2.1 Popis projektu	14
2.1.1 Charakteristika projektu	14
2.1.2 Cílová skupina	14
2.1.3 Průběh a harmonogram.....	15
3 Tematické hry pro děti mladšího školního věku	21
3.1 Popis jednotlivých aktivit	22
3.1.1 První den.....	22
3.1.2 Druhý den	23
3.1.3 Třetí den.....	23
3.1.4 Čtvrtý den	24
3.1.5 Pátý den	25
3.1.6 Šestý den.....	25
3.1.7 Sedmý den	26
Závěr a zhodnocení pedagogického projektu	27
Použité informační zdroje.....	28
Přílohy	29

Úvod

V teoretické části práce se zaměřím na základní pojmy, co je vlastně letní tábor, kdo a kdy založil první tábory, proberu okrajově legislativu a podmínky pro pořádání tábora a vysvětlím pojmy mladší školní věk a význam pohádek pro děti, který je velice důležitý. Projekt popisovaný v druhé části této práce je teoretický koncept letního tábora určeného dětem mladšího školního věku, letního tábora tematicky zaměřeného na pohádky. Projekt se bude skládat z částí pojednávajících detailněji o cílové skupině, tedy o dětech ve věkové kategorii od šesti do dvanácti let, o programu plánovaného letního tábora, jeho harmonogramu, který se bude zabývat tematikou pohádek. Celým táborem bude děti provázet táborová hra na téma „Z pohádky do pohádky“.

Cílem projektu je zpracování pedagogického projektu za účelem rozvinutí motorických funkcí, kooperace, komunikace a sebeuvědomění dětí.

1 Teoretická východiska pedagogického projektu

1.1 Letní tábor

Letní tábor je akce pro mládež a děti, která je uskutečňována o letních prázdninách. Letní tábory bývají dlouholetou tradicí. Na akcích tohoto typu je kladen důraz na začleňování dětí do kolektivu, osvojení si různých dovedností a schopností, vzájemná komunikace a zábava. Děti se na táboře zúčastňují kreativních i sportovních činností. Existují i jiné tábory, které se věnují konkrétním zájmovým činnostem, jako například tábory umělecké, počítačové, hudební; taktéž jsou pořádány tábory pro děti se zdravotním omezením či s dietami, nebo dokonce i tábory pro dospělé. Druh táborů, o kterém budu níže psát, je určen dětem prvního stupně a jeho program se nese v pohádkovém duchu. (Wikipedia 2022)

1.1.1 Historie pořádání dětských táborů

Nejstarší zmínka o dětských táborech pochází ze Spojených států. Zakladatelem prvního takového tábora byl Frederick W. Gun a tábor založil v roce 1861. Následně se dětské organizace, převážně skautské, zasloužily o jeho další rozvoj, první čistě skautský tábor se konal v roce 1907. V České republice je již přes sto let dětský tábor řazen mezi výchovné prostředky, první tábor na území České republiky byl uskutečněn v roce 1912 v Lipnici. V dnešní době má možnost dětský tábor uspořádat kdokoliv, dodrží-li nutná legislativní doporučení a opatření pro správnou organizaci a chod tábora. (Ptejte.se knihovny 2022)

1.1.2 Legislativa a podmínky pro organizování tábora

Dětské tábory se dělí dle různých kritérií, a to například na uzavřené (soukromé) a veřejné. Veřejné tábory jsou určeny pro kohokoliv, kdo se na ně přihlásí. Tábory uzavřené jsou určeny jen pro danou skupinu dětí, scházející se po celý rok, např. skautský oddíl. Účastníci táborů jsou obvykle ubytováni buď ve stanech s podsadami, nebo v chatkách. Tábor je většinou prvním místem, kde je dítě samo bez rodičů delší dobu, vedoucí se proto musí být schopni vypořádat se steskem dítěte po domově. Z tohoto důvodu také existují tzv. příměstské tábory, které jsou realizovány pobytem dítěte na táboře pouze většinu dne, na noc se vrací zpět domů. (Poradna.crdm 2016)

1.1.3 Předpoklady úspěšné realizace tábora

- **Vybavení tábora** – veškeré vybavení musí samozřejmě být přizpůsobené věku účastníků, vše by mělo být taktéž snadno přístupné. Uvnitř tábora by se měl nacházet

prostor pro provozování různých sportů a her, jakož i místo, kde se děti mohou koupat (na většině táborů se však zpravidla za koupáním dochází). V tábořišti by mělo být taktéž vyhrazeno bezpečné místo pro ohniště.

- **Táborová obslužnost** – znamená dostupnost zdravotnických služeb, blízký výskyt středisek s potravinami a pošty. Velmi důležité je taktéž zajištění vhodné příjezdové cesty záchranným složkám a rodičovským návštěvám.
- **Hygiena** – zahrnuje dodržování hygieny dětí a zajištění pitné vody.
- **Okolní prostředí tábora** – místo konání tábora by dětem mělo přinášet příjemné zážitky a pocity, životní prostředí by zde mělo být neznečištěné, v okolí jsou vhodná turistická a historicky zajímavá místa nebo přírodní zajímavosti, prostředí by však zejména mělo být bezpečné pro samostatný pohyb dětí. (Volaříková 2017)

1.1.4 Personální zajištění tábora

Osoby, které jsou za průběh celého tábora zodpovědné, se nazývají „vedoucí“ nebo „animátoři“. Tyto pozice mohou být vhodnou brigádou pro studenty středních a vysokých škol na letní prázdniny. Důležité je a je vyžadováno, aby byli pracovníci rozdělováni na provozní a výchovný personál. Na některých táborech je pro zaměstnání taktéž vyžadována praxe. Další táborový personál zajišťuje kuchyňské a úklidové činnosti. Pracovníci musí při sepisování smlouvy předložit lékařský posudek o zdravotní způsobilosti, což se však netýká zdravotnických a pedagogických pracovníků, nýbrž jen ostatního personálu. Finanční odměny bývají minimální nebo mají formu proplacení ubytování a stravování. Na mnoha táborech je vykonávání práce zmíněného personálu dobrovolnou činností, kterou se její vykonavatelé snaží zejména získat zkušenosti s vedením, výchovnou a organizační činností. Děti jsou na táborech rozdělovány do jednotlivých skupin zpravidla na základě věku, ty jsou poté přiděleny vedoucím, kteří za ně zodpovídají a věnují se jim samostatně. (Mrnušík 2022)

1.1.5 Programové uspořádání tábora

Nejprve musí být určena cílová skupina, aby bylo známo, pro koho by měla být táborová náplň vytvářena. Program musí být vyvážený a vhodný pro každého z účastníků, proto je třeba myslet na potřeby a zájmy všech zúčastněných dětí.

Důležité je u táborů mít i doprovodný program zaměřený na fyzické, sociální a hlavně psychické dovednosti dětí. Na letních táborech se rozlišují různé druhy doprovodných programů, jako je například motivovaný, sportovní, putovní atd. U každého z těchto druhů jsou kladeny jiné požadavky a jejich náplň se liší, vše záleží na zaměření. (Mrnušík 2022)

1.1.6 Rozvoj motoriky, komunikace, kooperace

Rozvoj motoriky u dětí mladšího školního věku je závislý především na funkci nervového systému. V tomto věku je lepší souhra pohybů jednotlivých částí těla a celkově pohybů zároveň se smyslovými podněty. Co se týče obratnosti a síly tak ta celkově roste a zároveň se zvyšuje rychlost a přesnost. Postupným opakováním se dítě zdokonaluje. Ať už ve hrubé či jemné motorice. Mezi základní a psychické potřeby dítěte v tomto věku patří především pohyb, při různých pohybových hrách i sportech. (Vacínová 2010, s. 90)

Komunikace mezi dětmi je především o sdělování informací, nových poznatků, pocitů a hlavně o procesu výměny myšlenek. Je to proces dorozumívání se mezi zúčastněnými komunikace. Prostředkem komunikace je řeč, tu se učíme v dětských letech. Podstatné je zapojení smyslových orgánů a mluvidel společně s kognitivními složkami. (Švecová 2021, s. 25)

Kooperace neboli spolupráce či spolupůsobení lidí v tomto případě dětí, se podílí jak na začlenění dětí do kolektivu, tak jde zároveň o souhru více dětí ve skupince či ve dvojicích. Kooperace je velice potřebná pro sociální rozvoj dětí. Kooperace lze být tedy chápána jako společná lidská aktivita, při které v rámci vzájemného působení směřují ke společnému cíli. Mezi základní znaky kooperativního učení patří interakce tváří v tvář, vzájemná závislost, reflexe skupinových činností, osobní odpovědnost, utváření kooperativních dovedností. (Šafránková 2019, s. 213)

1.2 Dítě mladšího školního věku

Mladší školní věk je obdobím prvního stupně základní školy, mezi šestým až jedenáctým rokem života. Dítě si v této době osvojuje různé schopnosti, dovednosti, a roste. V tomto věku je velmi důležitý kontakt s vrstevníky, proto jsou tábory dětem doporučovány. Mají potenciál jim rozšířit obzory, ve volném čase je mohou vzdělávat zábavným způsobem, učí je novým věcem. Děti mají možnost prožít něco neobvyklého, vytvořit si nové vzpomínky a navázat nová přátelství. Děti v tomto období začínají uvažovat jinak než dřív, projevují se vývojové změny, často vycházejí ze zkušeností vlastních činností, z kontaktu a komunikace s ostatními lidmi či dětmi. Dále pracují i se svými představami. Podstatné pro rozvoj jim dává i zacházení s různými předměty. Děti začínají přemýšlet logicky, jejich poznávání je objektivnější než v předškolním věku a je velice ovlivněno učením. V tomto období je tedy hlavní tělesný a pohybový vývoj, vývoj motoriky a poznávacích procesů, představ. Rozvoj paměti a fantazie, přičemž dítě umí rozlišit realitu od představ. Rozvíjí se vnímání a pozornost,

přičemž je dobré respektovat rozsah pozornosti. (Vágnerová 1999, s. 110, 111, Vacínová 2010, s. 89, 90, 91)

1.2.1 Potřeby a zájmy dítěte

Základní potřeby člověka dělíme na biologické, psychické, sociální a vývojové. Mezi **biologické potřeby** patří výživa, jejíž množství se dle věku liší, nebo hygiena.

Naplňováním **psychických potřeb** dítě může rozvíjet oblasti svých rozumových schopností, vůle, citů, chování, ale i vnímání sebe sama a společenských hodnot včetně vzájemných vazeb s okolím a prostředím, ve kterém se dítě vyskytuje. Mezi psychické potřeby řadíme uvědomování si vlastního „já“, jistotu a důvěru, pocit smysluplnosti, pocit směřování k budoucnosti atd. V době, kdy nejsou psychické potřeby dítěte delší dobu uspokojovány, dochází k jeho psychické deprivaci, která může vést k problémům s přizpůsobováním se okolí a situacím, k apatickému chování a dalším asociálním reakcím. (Krahalová 2018)

V tomto případě tábor pomáhá děti zapojit do společných akcí a aktivit, najít mezi vrstevníky kamarády a odbourat strach, protože dítě není samo, má pomoc od ostatních dětí či od táborových vedoucích. Na táboře dochází k uspokojování některých potřeb dítěte, ať už k pohybové či jiné potřebě či zálibě co dítě vyžaduje nebo potřebuje.

Sociální potřeby úzce souvisí s potřebami psychickými. Mezi sociální potřeby řadíme: potřebu bezpečí a lásky, jistotu možnosti oděni, stravy a bydlení, pocit přijetí okolím nebo podporu dovedností a schopností dítěte z vnějšku. Tyto potřeby mohou být také nazývány potřebami psychosociálními, neboť psychické potřeby nemohou být uspokojeny, nejsou-li naplněny potřeby sociální. Charakteristiky potřeb se mění v závislosti na typu temperamentu, potenciálu, zdrojů hodnot a dovedností. Temperament každého jedince se odráží dle jeho potřeb a vnitřní motivace. (Švecová 2021)

Vývojové potřeby závisí na růstu a rychlosti vývoje dítěte, proto se mění. Velice důležitá je proto motivace dítěte, tím je dítě povzbuzováno k poznávání činností, které by jej mohly bavit a kterým by se mohlo chtít v budoucnu věnovat. (Švecová 2021)

1.2.2 Organizované trávení volného času

Volný čas lze trávit mnoha způsoby, záleží jen na představách a fantazii každého člověka. Ty se od sebe často liší a každý má na využívání volného času jiný názor. Pro dítě v mladším školním věku je velice důležitý například pohyb, díky němuž je dítě schopno se

psychicky uvolnit. Děti se sportu rády věnují a objevují různé druhy sportu. Děti v tomto věku jsou zvědavé, pozorné, začínají chápat souvislosti různých věcí, aktivit. Touží po prožitku daného okamžiku. V tomto období dokáží děti rozeznat fantazii od reality, rozvíjí se jim řeč, výslovnost apod. Rozvíjí se představitivost. Ve volném čase je dnes pro děti mnoho dostupných aktivit. Tímto se zabývá pedagogika volného času, což je obor či vědní disciplína, zabývající se ve volném čase především výchovou a vzděláváním ve volném čase, pomáhá všem věkovým skupinám lidí smysluplně využít a uspořádat svůj volný čas. Pedagogika jako taková je celkově o výchově a nastavuje dítěti normy. (Průcha 2009, s.16)

Důležité je volný čas dětem pořádně naplánovat, uspořádat, sestavit nějaké aktivity co je baví, a především určit délku jejich vykonávání neboli jak dlouho se dítě dané aktivitě chce, nebo může věnovat. (Šafránková 2019)

1.2.3 Význam pohádky pro děti

Pohádky mají na dítě morální a psychologický vliv, díky čemuž mají taktéž značný dopad na duševní rozvoj dítěte. Podílí se na rozvoji myšlení a fantazie, pomáhají upevnit morální zásady, v některých formách napomáhají vývoji řeči a následně rozšiřují slovní zásobu, zdokonalují výslovnost a pomáhají procvičovat artikulaci slov. Děti mají v pohádkách oblibu, rády se s nimi ztotožňují. Právě díky nim se naučí rozlišovat rozdíl mezi dobrem a zlem, dokážou v dané situaci rozpoznat, co je správné dle standardů společnosti a co je naopak špatné, poznají rozdíl mezi chytrostí a hloupostí, leností a pracovitostí a dalšími zásadními lidskými vlastnostmi. Sledováním či poslechem pohádek jsou dětem vštěpovány žádoucí postoje a charakterové vlastnosti, jsou odrazovány od posunu k negativním vlastnostem a nežádoucím činům. Pohádky mají taktéž do jisté míry vzdělávací, poznávací, terapeutickou a výchovnou funkci, pomáhají dětem lépe se orientovat ve svých citových problémech. (is.imuni 2014)

Pro duševní vývoj dětí nejpodstatnější optimistické vnímání světa, které je pohádky učí, a také jakýsi „návod“ na řešení vlastních problémů jak v dětství, tak i v pozdější době. Pohádky mají mnoho účelů, některé se podílejí na rozvoji paměťových funkcí, jiné pomáhají rozvíjet dětskou empatii apod. Velice důležitý je poslech pohádek nejlépe od rodičů nebo vychovatelů. Ten bude probíhat i ve večerní programové části tábora. Kdy vedoucí každý den před večerkou přečtou některou z českých pohádek.

Děti si pomocí pohádek v neposlední řadě rozšiřují pohled na svět a na společnost. Rády poslouchají příběhy, protože ty v nich zanechávají plno dojmů, rády si scénář také upraví k obrazu svému, bývají vynalézavé a tvůrčí. Z pohádky snáze pochopí reálný život

(lépe se na něj připraví). Pohádka se dá velmi dobře využít pro vzdělávací i zábavnou funkci. (is.imuni 2014)

2 Pedagogický projekt – letní tábor pro děti

2.1 Popis projektu

Projekt bude rozvržen do sedmi dnů. Letní tábor se bude pořádat v průběhu školních prázdnin. Začátek tábora bude v sobotu dopoledne, kdy rodiče přivezou své děti na místo konání tábora a končit bude přesně za týden, tedy přesně za sedm dní v sobotu, kdy si rodiče své děti vyzvednou. Téma dětského letního tábora bude „Z pohádky do pohádky?“. Celý tábor bude provázet hra s tematikou českých pohádek. Vybrané pohádky jsou O perníkové chaloupce, Tři zlaté vlasy děda Vševěda, Hrnečku vař!, O dvanácti měsíčkách, O Dlouhém, Širokém a Bystrozrakém, O Smolíčkovi a O Otesánkovi.

2.1.1 Charakteristika projektu

Projekt se bude zabývat vytvořením plánu dětského letního tábora na téma „Z pohádky do pohádky“ který bude možné v budoucnu realizovat. Součástí projektu budou hry a aktivity na téma vybraných pohádek, celým táborem bude provázet táborová hra, která bude spočívat v získání pohádkových odznáčků. Pohádkové odznáčky bude možné na konci tábora vyměnit za táborové penízky, za které si budou moci děti předposlední den tábora vydražit ceny v pohádkové dražbě nebo koupit hračky či jiné věci na pohádkovém tržišti.

2.1.2 Cílová skupina

Tábor bude určen pro děti od šesti do dvanácti let. Počet účastníků tábora se bude odvíjet od ubytovací kapacity místa konání tábora a počtu vedoucích jednotlivých oddílů. Oddíly budou smíšené, tedy součástí každého oddílu budou chlapci i dívky ve věku od šesti do patnácti let, v jednom oddíle by mělo být deset až patnáct dětí. Děti by měly být rozděleny do čtyř oddílů, počet dětí na táboře by neměl přesáhnout kapacitu šedesáti dětí.

Dítě samo se má v tomto věkovém období tendenci snažit aktivně pochopit svět a fungování nejrůznějších věcí kolem sebe – často klade otázky, samo se snaží nalézat nebo vytvářet systém ve všem, co jej zajímá. Mezi další prvky rozvoje dítěte v období mladšího školního věku patří určitě jeho růst, rozvoj řeči, nalézání individuality, je pro něj důležité přijetí do kolektivu. (is.imuni 2014)

Veškeré v této části zmíněné charakteristiky jsou zásadní nejen pro vytváření harmonogramu a prostředí ve školách, ale také pro to samé v kontextu volnočasových aktivit, tedy i akcí, jako jsou letní tábory, neboť ty taktéž dítě ovlivňují. Zejména pro dítě mladšího školního věku je zásadní mít stanovený časový harmonogram aktivit, čímž je podpořena jeho dovednost přizpůsobovat se rozvrhům, vykonávat i činnosti, které zrovna v daný okamžik samo nechce. Časový harmonogram je též pomůckou pro oddílové vedoucí, kteří s jeho pomocí mohou dětem efektivně zajistit program, ve kterém je čas strávený hrou s přáteli v rovnováze s odpočinkem a ve kterém je zajištěn prostor pro dostatek spánku, fyzické aktivity a pro stravování.

2.1.3 Průběh a harmonogram

Vyjma prvního dne tábora, kdy budou děti přijíždět v dopoledních hodinách a ubytovávat se v chatkách či stanech, bude každé ráno v půl osmé budíček, kdy děti bude budit hra na trubku. Následovat bude rozcvička. Každý oddíl bude mít svoji samostatnou rozcvičku, rozcvičky se budou účastnit všichni členové oddílu, tedy i vedoucí oddílu a praktikant. Rozcvička bude trvat nejdéle patnáct minut.

V osm hodin ráno bude snídane, na snídani chodí všichni členové oddílu společně. Po snídani budou mít děti čas na úklid chatky/stanu, popřípadě kdo neabsolvuje ranní hygienu před snídání, bude na ni mít čas po snídání.

V devět hodin bude každý den nástup, kdy se všechny táborové oddíly a hlavní táboroví vedoucí sejdou na dohodnutém místě, kterým bude například vyhrazené místo v areálu konání tábora nebo hřiště. Oddíl, jehož členové se sejdou všichni dohromady jako první a zakřičí oddílový pokřik, bude na večerním nástupu odměněn určitou sumou táborových peněz. Na ranním nástupu se oddíly dozvědí plán dne, jaké aktivity budou pro děti připravené tento den a jaké je téma her.

V půl jedenácté dopoledne budou mít děti půl hodiny volného času na osvěžení, odpočinek a vykonání hygienických potřeb, například umytí rukou a obličeje před obědem. Ve dvanáct hodin se budou jednotlivé oddíly scházet na oběd. Po obědě bude následovat do dvou hodin polední klid, kdy si děti budou moci odpočinout po dopoledních činnostech a obědě. Od půl druhé odpoledne bude dětem k dispozici vybavení pro míčové hry, švihadlo, badminton a další vybavení pro venkovní hry.

Ve dvě hodiny odpoledne, po svolávacím signálu trubky, se oddíly sejdou kvůli odpoledním aktivitám, které budou připraveny pro děti, popřípadě se oddíly budou přesouvat na místo konání odpoledního programu, například do blízkého lesa.

V půl šesté odpoledne bude končit odpolední program a děti budou mít třicet minut na osvěžení, převlečení, hygienu a odpočinek před večeří. Večeře bude v šest hodin večer pro všechny oddíly. Po večeří budou mít děti čas samy pro sebe.

V sedm hodin večer bude každý den večerní nástup, kde hlavní vedoucí tábora odmění jednotlivé oddíly za absolvování dopoledního a odpoledního programu, nastíní program dalšího dne a popíše večerní program. Každý večer se budou všichni účastníci tábora scházet u ohniště, kde mohou zaspívat, povídat a hrát hry.

V půl deváté večer bude dětem u ohniště přečtena pohádka, které se bude vztahovat k tématu táborové hry na další den. V devět hodin večer nastane večerní klid, kdy budou mít děti čas na hygienické procedury a přípravu ke spánku. V deset hodin večer budou všechny děti na svých lůžkách, oddílový vedoucí a praktikant zkontrolují děti a popřejí jim dobrou noc.

1. den

- 7:30-10:00 příjezd dětí do tábora a ubytování dětí.
- 10:00 -11:30 rozdělení dětí do oddílů, vymyšlení názvu oddílu, vymyšlení oddílového pokřiku, kreslení vlajky, seznamovací hry v rámci oddílu.
- 11:30-12:00 volný čas.
- 12:00 oběd.
- 13:00-14:00 polední klid.
- 14:00-16:00 táborová hra-stavění Perníkové chaloupky v lese.
- 16:00-17:30 pohybová hra s názvem „Útěk před Ježibabou“.
- 17:30-18:00 klidový režim.
- 18:00 večeře.
- 19:00 večerní nástup.
- 19:30-20:30 zpívání u ohně, večerní hry.
- 20:30-21:00 čtení pohádky „Tři zlaté vlasy děda Vševěda“.
- 21:00 večerní klid.
- 22:00 večerka.

2. den

- 7:30 budíček a rozcvička, rozcvička by neměla trvat déle než patnáct minut.
- 8:00 snídaně.

- 9:00 ranní nástup.
- 9:30-11:30 plnění tajné mise s názvem „Tři zlaté vlasy děda Vševěda“.
- 11:30-12:00 volný čas, čas na hygienu před obědem.
- 12:00 oběd.
- 13:00-14:00 polední klid.
- 14:00 postřehová hra s názvem „Koho to tu matko máš?“.
- 15:00-17:30 aktivita s názvem „Plaváčkova cesta přes velkou vodu“, stavba cesty přes mělký potůček nebo řeku.
- 17:30 klidový režim před jídlem.
- 18:00 večeře.
- 19:00 večerní nástup.
- 19:30-20:30 zpívání u ohně, večerní hry.
- 20:30-21:00 čtení pohádky „Hrnečku vař!“
- 21:00 večerní klid.
- 22:00 večerka.

3. den

- 7:30 budíček a rozcvička, rozcvička by neměla trvat déle než patnáct minut.
- 8:00 snídaně.
- 9:00 ranní nástup.
- 9:30-11:30 zkouška dovedností s názvem „Hrnečku vař!“.
- 11:30-12:00 volný čas, čas na hygienu před obědem.
- 12:00 oběd.
- 13:00-14:00 polední klid.
- 14:00-15:00 překážková dráha s názvem „Hrnečku dost!“
- 15:00-16:00 přetahovaná s provazem s názvem „Z kaše ven!“.
- 16:00-17:30 Aktivita „Stavba města“, stavění malého města z přírodnin.
- 17:30 klidový režim před jídlem.
- 18:00 večeře.
- 19:00 večerní nástup.
- 19:30-20:30 zpívání u ohně, večerní hry.
- 20:30-21:00 čtení pohádky „O dvanácti měsíčkách“.

- 21:00 večerní klid.
- 22:00 večerka.

4. den

- 7:30 budíček a rozcvička, rozcvička by neměla trvat déle než patnáct minut.
- 8:00 snídaně.
- 9:00 ranní nástup.
- 9:30-11:30 aktivita „Lesní dobrodružství s dvanácti měsíčky“, stezka s mapou a třemi úkoly.
- 11:30-12:00 volný čas, čas na hygienu před obědem.
- 12:00 oběd.
- 13:00-14:00 polední klid.
- 14:00-17:30 Festival čtvero ročních období-tanec, pohybová aktivita.
- 17:30 klidový režim před jídlem.
- 18:00 večeře.
- 19:00 večerní nástup.
- 19:30-20:30 zpívání u ohně, večerní hry.
- 20:30-21:00 čtení pohádky „O Dlouhém, Širokém a Bystrozrakém“.
- 21:00 večerní klid.
- 22:00 večerka.

5. den

- 7:30 budíček a rozcvička, rozcvička by neměla trvat déle než patnáct minut.
- 8:00 snídaně.
- 9:00 ranní nástup.
- 9:30-17:30 celodenní výlet „Výprava s Dlouhým, Širokým a Bystrozrakým, plnění úkolů po cestě do nejbližšího města, 12:00 oběd na louce při cestě.
- 17:30 klidový režim před jídlem.
- 18:00 večeře.
- 19:00 večerní nástup.
- 19:30-20:30 zpívání u ohně, večerní hry.
- 20:30-21:00 čtení pohádky „O Smolíčkovi“.

- 21:00 večerní klid.
- 22:00 večerka.

6. den

- 7:30 budíček a rozcvička, rozcvička by neměla trvat déle než patnáct minut.
- 8:00 snídaně.
- 9:00 ranní nástup.
- 9:30-11:30 pohybová hra „Zachraňte Smolíčka!“, tvorba jelena z přírodnin.
- 11:30-12:00 volný čas, čas na hygienu před obědem.
- 12:00 oběd.
- 13:00-14:00 polední klid.
- 14:00-15:00 „Závod s jelenem“, pohybová aktivita
- 15:00-17:30 hledání „Pokladu Jezínek“.
- 17:30 klidový režim před jídlem.
- 18:00 večere.
- 19:00 večerní nástup.
- 19:30-20:30 zpívání u ohně, večerní hry.
- 20:30-21:00 čtení pohádky „O Otesánkovi“.
- 21:00 večerní klid.
- 22:00 večerka.
- 23:00 stezka odvahy.

7. den

- 7:30 budíček a rozcvička, rozcvička by neměla trvat déle než patnáct minut.
- 8:00 snídaně.
- 9:00 ranní nástup.
- 9:30-11:30 „Otesánkova olympiáda“, pohybová aktivita.
- 11:30-12:00 volný čas, čas na hygienu před obědem.
- 12:00 oběd.
- 13:00-14:00 polední klid.
- 14:00-15:00 strategická hra „Uteč Otesánkovi!“
- 15:00-16:00 „Pohádková směnárna“ a „Pohádková dražba“.

- 16:00-17:30 „Pohádkové tržiště“.
- 17:30 klidový režim před jídlem.
- 18:00 večeře.
- 19:00 večerní nástup.
- 19:30-21:00 opékání buřtů, zpívání u ohně, večerní hry.
- 21:00 večerní klid.
- 22:00 večerka.

8. den

- 7:30 budíček.
- 8:00 snídaně.
- 9:00-11:30 odjezd z tábora.

3 Tematické hry pro děti mladšího školního věku

Tematické hry mohou být vytvořeny dvěma způsoby. Může být buď vymyšlena tematická variace na již existující hru, nebo lze vytvořit novou hru od základu. Druhý z postupů se již využívá méně často, jelikož existuje mnoho her jak pohybových, tak kreativních a výběr je tak velký, že mnohdy není třeba vymýšlet nic nového. Přesto však vedoucí mohou stále přicházet s novými nápady, jsou-li ty vhodné pro uspořádání na dětské akci a splňují-li další nutné podmínky (zábavnost a poutavost pro děti, vhodný typ zapojení dětí do aktivity buď kreativní, nebo pohybové, náklady v rámci možností, složitost na úrovni cílové skupiny atd.).

Nicméně však zůstává pravdou, že vytvořit tematickou hru využitím již existujícího nápadu je jednodušší, a tedy častěji využívaná možnost. Hry mohou být využity čistě tak, jak jsou, pouze s rozdílem, že za umístění v nich získá každý tým určité množství bodů do celotáborové hry, nebo mohou být případně i obohaceny o tematické prvky – příkladem, u soutěže ve stavení domečků z přírodnin v lese může být zadání pozměněno na „stavení pohádkového hradu z přírodnin“ apod. Hra zmíněná v tomto příkladu je vhodná pro věkovou skupinu dětí mladšího školního věku a někdy i dětí starších, jejími jednoznačnými výhodami jsou pobyt v lese, klidnější povaha aktivity (nižší nároky na pozornost při hlídání pro táborový personál), rozvíjení kreativity a schopnosti týmové práce. V úvahu musí být ovšem vzata její rizika, tedy možná nebezpečí lokality (nestabilní kameny a větve, vosí hnízda, zvířata) nebo alergie. Pro tato rizika musí vedoucí znát zdravotní stav všech dětí a brát na něj ohled, taktéž pak mají za povinnost pečlivě prozkoumat terén před uskutečněním hry.

Mezi pohybověji zaměřené aktivity by pak mohly patřit nejrůznější variace na hry jako „stopovaná“, „schovávaná“, „překážková dráha“ nebo různé sporty. Aktivity mohou být různě kombinovány, lze z nich a z mnohých dalších vytvořit nezměrné množství her. Je však třeba vždy dbát na předcházející průzkum terénu, zdravotní stav dětí a povahu aktivity. Vedoucí jsou taktéž povinni disponovat přenosnou lékárníčkou pro případy úrazů, ke kterým během dětských akcí často dochází.

Při výběru her je třeba vzít v potaz různá nadání a záliby každého dítěte – některé děti jsou nadané sportovně, jiným tyto aktivity mohou dělat potíže. Program by tedy měl být pestrý a ne jednostranně zaměřený. Tím se zároveň zajišťuje i rovnováha mezi fyzickou aktivitou a aktivním odpočinkem dětí.

3.1 Popis jednotlivých aktivit

3.1.1 První den

Než se děti vydají na pohádkové putování, bude třeba je rozdělit do skupin, tedy oddílů. Oddíl se bude skládat z deseti až patnácti dětí ve věku od šesti do dvanácti let oddílového vedoucího a praktikanta. Dětem při příjezdu na tábor bude na ruku obtisknuto razítko, razítko může být červené, žluté, modré nebo zelené. Vedoucí oddílů si na sebe vezmou jednobarevná trička a děti budou hledat stejnou barvu trička, jako bude mít razítko na jejich ruce. Prvním úkolem oddílu bude vymyslet název a pokřik oddílu, je potřeba, aby název oddílu souvisel s tématem tábora, aktivita podporuje dětskou představivost a kreativitu. Následující aktivitou bude kreslení oddílové vlajky, děti budou mít k dispozici textilní fixy a bílou látku, na kterou mohou kreslit, cílem aktivity je podpora komunikace a kooperace ve skupině.

Pro navázání přátelských vztahů mezi dětmi je potřeba umožnit jim poznat se mezi sebou. K tomu účelu bude sloužit seznamovací hra., Například hra se jmény, děti budou sedět v kruhu a postupně se představí, začne oddílový vedoucí, dvakrát tleskne, u každého tlesknutí řekne své jméno, a potom si dvakrát plácne do stehů a při každém plácnutí řekne jméno někoho jiného, kdo sedí v kruhu „Marek, Marek-Bára , Bára“, jmenovaný zopakují při tleskání své jméno a při pleskání řekne jméno někoho jiného. Hra pokračuje, dokud se někdo nesplete, lze ji opakovat stále dokola.

Téma tábora je „Z pohádky do pohádky“, celým táborem budou děti provázet české pohádky. První pohádkou je O perníkové chaloupce. Hra se bude konat v lese, děti v rámci oddílu budou mít za úkol postavit perníkovou chaloupku tak, aby se do ní vešel alespoň jeden člověk. K dispozici budou mít vše, co najdou v lese. Cílem aktivity je rozvíjet dětskou fantazii a kreativitu, podpořit kooperaci a komunikaci ve skupině a rozvíjet jejich hrubou motoriku. Hlavní vedoucí tábora pak chaloupky ohodnotí z hlediska kapacity a estetiky, podle toho budou také jednotlivé oddíly odměněny na večerním nástupu.

Pohybová hra „Útěk před Ježibabou“ bude hra mezi oddíly, kdy se jednotlivé oddíly rozdělí na dvě poloviny, na obránce a útočníky. Obránci mají za úkol chytit útočníky jiného oddílu a útočníci mají za úkol dostat se k „Perníkové chaloupce“ soupeřícího oddílu. Okolo chaloupek bude provazem položeným na zemi vytyčena hranice, za kterou se musí útočníci dostat, a za kterou obránci nesmí. Obránci budou útočníky vyřazovat dotykem. Hru budou hrát vždy dva oddíly proti sobě, protihráči se vystřídají tak, aby se utkal každý oddíl proti

sobě. Časový limit jednoho kola hry je dvacet minut. Cílem hry je podpora kooperace a komunikace mezi členy oddílu, podpora kreativity jednotlivce, motivace dětí k pohybu.

3.1.2 Druhý den

Cílem tajné mise „Tři zlaté vlasy děda Vševěda“ je uloupit zlatou bavlnku pro svůj oddíl. Hru budou hrát čtyři hráči, každý bude z jiného oddílu. Jeden hráč má zavázané oči a k dispozici má pěnové balónky, kterými se snaží strefit „lupiče, kteří se snaží ukrást bavlnku. „Lupiči“ budou mít kolem ruky přivázanou stužku s rolničkou. Hráč se zavázanýma očima řekne stop, když uslyší zacinkat rolničku, všichni hráči se musí zastavit a „slepý“ hráč se snaží trefit ostatní hráče pěnovým balónkem. Pokaždé, když trefí jednoho z hráčů, hráč vypadává a na řadu přichází další člen oddílu. Jedno kolo hry bude trvat dvacet minut, budou se hrát dohromady čtyři kola, aby měl každý oddíl šanci získat jednu bavlnku v každém kole a jednou si zahrál na spícího děda Vševěda. Aktivita by měla rozvíjet postřeh a pozornost dětí.

Postřehová hra s názvem „Koho to tu matko máš?“ je obdobou hry „Cukr, káva, limonáda, čaj, rum, bum“, hlavní vedoucí tábora bude hrát roli děda Vševěda, bude zády k dětem a bude se ptát „koho to tu matko máš?“, děti se snaží dostat k němu, ve chvíli, kdy se zeptá, se otočí a nikdo z hráčů se nesmí hýbat, kdo se pohne, vypadává se hry. Vyhrává oddíl, který bude mít nejvíce hráčů, kteří se dostanou k Vševědovi. Hra procvičuje pozornost a postřeh.

Aktivita s názvem „Plaváčkova cesta přes velkou vodu“ bude rozvíjet kooperaci a komunikaci ve skupině, schopnost rozdělit práci, fantazii a kreativitu dětí. Úkolem dětí bude postavit cestu přes mělký potok nebo mělkou část řeky. K dispozici budou mít děti přírodniny a provaz, například kameny a klacky.

3.1.3 Třetí den

Aby oddíl uspěl ve zkoušce dovedností „Hrnečku vař!“, je potřeba vytvořit malé ohniště, rozdělat oheň, a vymyslet, jak přivést do varu vodu v kotlíku a uvařit čaj ze sušených bylin, které dostanou k dispozici, mohou taky přidat plodiny, které najdou v lese, třeba borůvky nebo jahody. Na celou činnost bude dohlížet vedoucí oddílu, kvůli předcházení úrazu a nezávadnosti surovin, z kterých budou děti vařit čaj. Cílem činnosti je rozvíjet samostatnost dětí, kreativitu, kooperaci a komunikaci ve skupině.

Dalším úkolem oddílu bude překonat překážkovou dráhu Hrnečku dost!“. Dráha bude sestávat nejen z individuální činnosti, ale i ze skupinové. Jeden člen oddílu se musí pětkrát zatočit a hodit míčkem na cíl, pokud uspěje, přichází na řadu další člen oddílu, který musí za

pomocí foukání udržet papírový kapesník ve vzduchu alespoň tři sekundy. Další člen oddílu bude muset prolézt látkovým tunelem, když uspěje, další člen oddílu musí přeskákat panáka nakresleného na zemi. Další aktivitou bude přecházení lana položeného na zemi, žádné z chodidel soutěžícího se nesmí dotýkat země vedle lana. Poslední aktivitou v na překážkové dráze je provlečení všech členů oddílu obručí, členové oddílu se musí chytit za ruce a vytvořit hada, při provlékání obručí se nesmí pustit. Cílem překážkové dráhy je podpora kooperace a komunikace v oddíle, samostatnosti. Vyhrává oddíl, který zvládne dráhu absolvovat v nejkratším čase.

Přetahovaná s provazem „Z kaše ven!“. V přetahované budou stát vždy dva oddíly proti sobě. Všechny oddíly se vystřídají. Nejúspěšnějším bude oddíl, který vyhraje nejvíce kol.

Další činností je stavba města. Každý oddíl by měl postavit v lese malé městečko pomocí klacíků, kamenů a jiných přírodnin, které jsou v lese k dispozici.

3.1.4 Čtvrtý den

„Lesní dobrodružství s dvanácti měsíčky“ v cestě lesem, která je vyznačená na mapě, kterou oddíl dostane od hlavního vedoucího. Mapa bude rozdělena na čtyři části, děti dostanou jen první část, další části mapy dostanou za splnění úkolu. Každá část mapy vyznačuje jedno místo. První část mapy děti dovede na místo prvního úkolu. V pohádce „O dvanácti měsíčkách“ byla Maruška poslána pro fialky, jahody a jablka. Prvním úkolem děti postavit kytku z fialových kamínků, které jsou poztrácené okolo místa, kde se bude plnit úkol. Děti je musí nejprve najít. Po splnění úkolu dostanou razítko fialky na ruku a druhou část mapy, která je zavede místo konání druhého úkolu. Druhý úkol bude spočívat v uhádnutí hádanky „V lese je nás tu moc, když je hodně vody, přijdeme na pomoc. Nepřítelem je nám brouk, snad tomu přijdete na kloub“. Za splnění úkolu dostanou děti razítko jahody na ruku. Třetí část mapy zobrazuje místo třetího úkolu, třetím úkolem děti postavit co nejvyšší věž z kamenů, které najdou okolo. Za splnění úkolu dostanou děti razítko jablka na ruku a čtvrtou část mapy, které jim ukáže, kde se bude odehrávat odpolední program.

Na „Festival čtvero ročních období“ budou mít za úkol jednotlivé oddíly nacvičit tanec. Jeden oddíl bude mít jako téma tance jaro, druhý oddíl léto, třetí oddíl podzim a čtvrtý zimu. Cílem aktivity je podpora kreativity, kooperace a komunikace ve skupině.

3.1.5 Pátý den

Pátý den se děti vydají na celodenní výlet do nejbližšího města. Téma výletu je „Výprava s Dlouhým, Širokým a Bystrozrakým“. Děti při cestě do cíle výletu budou plnit úkoly. Prvním úkolem bude rozluštit hádanku „Sedm krků a dvě křídla, sedm tlam chce spousty jídla. Nejradši mám princezny, ale žádné mi do tlamy samy ještě nevlezly. Co je to?“. Druhým úkolem bude najít tři věci a přinést je zpět do tábora. První věc musí být lehká jako pírkó, druhá dlouhá jako pravítko a třetí musí zářit jako Slunce. Třetím úkolem bude dodržet instrukce napsané ve zprávě připevněné na stromě, kde se píše „Deset kroků vpřed a pět zpět, potom osm kroků doleva a pět doprava hned. Koukni se před sebe a třeba to uvidíš. Na papír nakresli to, na co právě civíš.“, nakreslený výsledek přinesou do tábora. Čtvrtým úkolem bude si vzpomenout na pět pohádek, v kterých se vyskytují čarodějnice. Pátým úkolem bude odpovědět na otázku „Co je vaším cílem, už jste dávno věděli, ale víte, koho jste vysvobodili?“ Všechny odpovědi musí oddíly přinést zpět do tábora.

3.1.6 Šestý den

Hra „Zachraňte Smolíčka!“ je obdobou hry šipkovaná, oddíly musí následovat šipky na zemi vytvořené z klacků a šišek, aby našly, kam Jezinky odnesly Smolíčka. Cílem hry je se dostat do cíle cesty v co nejkratším čase. Oddíly budou vycházet z tábora s patnácti minutovým odstupem. Čas měří vedoucí každého oddílu.

„Závod s jelenem“ bude závody mezi oddíly, kdy soutěží vždy jeden člen oddílu. Každý soutěžící se zatočí tolikrát, kolik je mu let. V ruce bude mít plastový kroužek, který musí navléknout na zapíchnutý klacek do země. Oddíl, který bude mít všechny kroužky na klacku první, vyhrává. Hledání „Pokladu Jezinek“ se bude odehrávat na místě, kde skončila hra „Zachraňte Smolíčka!“. Vodítka k pokladu hledají všechny oddíly společně. Celá skupina dostala šifru čísel, po cestě zpátky do tábora jsou pověšeny na větvích provázky s kartičkami. Každá kartička je z jedné strany označena čísla a z druhé strany písmenem. Úkolem skupiny vyluštit šifru a tak zjistit, kde Jezinky schovaly poklad.

V jedenáct večer obejdou vedoucí oddílu své členy oddílu a probudí je. Úkolem dětí je obléct se a vzít si sebou baterku. Děti se vydají na stezku odvahy, chodit budou po dvojicích, kdo se bude bát, může si svítit baterkou. Na začátku stezky dostane každé dítě květinu a má za úkol ji donést nakonec stezky. Po cestě však může narazit lstivé pohádkové postavy, které se budou snažit květinu od nich vymámit. Pokud se děti nenechají obelstít a květinu donesou až do cíle, složí zkoušku odvahy.

3.1.7 Sedmý den

„Otesánkova olympiáda“ bude obsahovat aktivity jako skákání v pytli, závod s míčky na lžici, děti si budou moci zkusit střelbu vzduchovkou na cíl, házení létajících talířů do nafukovacího bazénku, přenášení balónků nohama z jednoho lavoru do druhého, chození na chůdách nebo kdo dohodí míček blíže k cíli. Olympiádu absolvuje každé dítě samostatně nebo s kamarádem. V některých disciplínách budou soutěžit dvě děti proti sobě. Výsledky jednotlivých disciplín se budou zaznamenávat na kartičku, kterou bude mít každé dítě u sebe. Za splnění celé olympiády dostanou děti odměnu na večerním nástupu.

„Uteč Otesánkovi!“ je hra, ke které bude potřeba baseballová pálka a míček. Hrát budou vždy dva oddíly proti sobě. Jeden oddíl bude odpalovat míček a druhý se ho bude snažit zachytit a dopravit co nejrychleji na start. Hráč, který odpálí míček, musí oběhnout tři mety a vrátit se ke startovnímu bodu dříve, než tam protihráči vrátí míček, pokud to hráč nestíhá, může se hráč zastavit na jedné z met a počkat, až odpálí další hráč a běžet dál. Pokud se míček vrátí na začátek dříve než odpalující hráč a odpalující hráč nebude v bezpečí stát na jedné z met, vypadává. Vyhrává oddíl, který má nejvíce „přeživších“ hráčů. Cílem hry je podpora samostatnosti, kooperace a komunikace v oddíle.

V „Pohádkové směnárně“ mohou oddíly směnit odznaky získané v táborové hře za „pohádkové penízky“, počet penízků, který oddíl vlastní, je pro každý oddíl individuální. Oddílové peníze budou pak oddílovým vedoucím spravedlivě rozděleny mezi děti. V „Pohádkové dražbě“ mohou děti za získané „pohádkové“ penízky vydražit ceny, které se budou dražit, například hračky, kreativní sady a jiné zajímavé ceny. Na „Pohádkovém tržišti“ si budou moci děti za „pohádkové“ penízky koupit malé hračky, omalovánky, sladkosti a jiné další zajímavé drobnosti. Všechny tyto aktivity podporují finanční gramotnost dětí.

Závěr a zhodnocení pedagogického projektu

Ač nebylo možné pedagogický projekt zrealizovat, teoretický koncept letního tábora určeného dětem mladšího školního věku popisuje důležité aspekty a na jejich základě byl sestaven a podrobně představen harmonogram tábora včetně všech činností, které zahrnoval. Následně byla zvolena pohádka, coby celotáborové téma, a tematické hry na táboře. Celotáborová hra jest hrou s rámcovým příběhem, rozdělenou na více menších soutěží uskutečňovaných v průběhu celého tábora. Všechny tyto soutěže i příběh celotáborové hry se podřizují tématu tábora.

Pohádka jako téma tábora umožňuje uskutečnění velkého rozsahu tvůrčích i pohybových aktivit zahrnujících například pohádkové kostýmy, výzdobu a rekvizity. Mnohé budou nejspíše vhodné pro pobyt v přírodě, například v lese, stejně je však možné je přizpůsobit vnitřním prostorům. Pohádka, coby táborové téma, bývá často atraktivní, přesto se však mohou nalézt děti mentálně vyspělejší, pro které jednoznačně příliš vhodné nebude, které nebude bavit, záleží na zvoleném typu pohádky.

Přetrvávají stereotypy genderových rolí, rodiče je předávají výchovou svým dětem, proto je vhodné zvolit téma atraktivní pro obě pohlaví stejně. Hry obsažené v harmonogramu tábora byly inspirované knihou od M. Zapletal, uvedeného níže v seznamu zdrojů a zrovna tak některé písničky byly inspirované knihou od D. Klimentové.

Postupy popisované v pedagogickém projektu, nejsou stoprocentně platné, mohou nastat situace, ve kterých bude třeba změnit plán, například dle počasí, ten by měl tedy být považován jen za orientační. Všechny body programu nemusí být naplněny a zrovna tak mohou být aktivity přidány. Táborový personál by na akcích tohoto typu měl vycházet nejen z připraveného plánu, ale také ze současné situace a z charakteristik kolektivu dětí dané akce se účastníci.

Pedagogický cíl: rozvoj komunikačních dovedností, posilování schopnosti adaptace, autonomie a kooperace.

Děti si během celého tábora rozvíjely jemnou i hrubou motoriku, komunikační dovednosti, díky seznamovacím hrám získaly zkušenost spolupráce. Mohly prožít situace, při kterých se osamostatnily a vzhledem k věkové a pohlavní heterogenitě oddílové populace probíhalo učení nápodobou.

Použité informační zdroje

- Letní tábor*. Wikipedia [online]. [vid. 2022-05-16]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/D%C4%9Btsk%C3%BD_t%C3%A1bor
- Historie pořádání táborů*. Ptejte se knihovny [online]. [vid. 2022-02-13]. Dostupné z: <https://www.ptejteseknihovny.cz/dotazy/historie-detskych-letnich-taboru-v-cechach>
- Legislativa a podmínky pro organizování tábora*. Poradna.crdm [online]. [vid. 2022-02-13]. Dostupné z: <http://poradna.crdm.cz/letni-tabory/prehled-legislativy-pro-poradani-letnich-taboru-306>
- VOLAŘÍKOVÁ, S. *Organizace a následná realizace letního dětského tábora*. Diplomová práce v oboru „Učitelství pro 1. stupeň základní školy“. Plzeň: ZCU, 2017. 106 s. Dostupné z: https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/27072/1/Volarikova_-_Diplomova_prace.pdf
- MRNUŠTÍK, P. *Příručka pro hlavní vedoucí letních dětských táborů*. [ONLINE]. [vid. 2022-02-13]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/umk49/Prirucka_HVT.pdf
- VÁGNEROVÁ M. 1999. *Vývojová psychologie*. Vyd. Praha: Portál. ISBN 80-7178-308-0
- VACÍNOVÁ M. 2010. *Psychologie*. II. vyd. Praha: UJAK. ISBN 978-80-7452-008-2
- ŠVECOVÁ D. 2021. *Volnočasová aktivita pro rozvoj komunikačních dovedností dětí mladšího školního věku*. Bakalářská práce. TUL Liberec, 80 s.
- PRŮCHA J. 2009. *Moderní pedagogika*. 4. aktual. a dopl. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-503-5
- ŠAFRÁNKOVÁ D. 2019. *Pedagogika*. II. Vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-5511-3
- Základní charakteristika mladšího školního věku*. [online]. [vid. 2022-03-04]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/ped/jaro2014/SC4BK_ONPS/um/kap7.html
- Potřeby, požadavky, práva a povinnosti dětí*. [online]. [vid. 2022-05-12]. Dostupné z: http://usm.lf1.cuni.cz/download/4p_deti.pdf
- Volný čas a prevence u dětí a mládeže*. [online]. [vid. 2022-05-06]. Dostupné z: [file:///C:/Users/Asus/Downloads/olnycas%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Asus/Downloads/olnycas%20(1).pdf)
- KOUCKÁ, P. *Význam pohádek*. [online]. [vid. 2022-05-29]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/vyznam-pohadek>
- ZAPLETAL, M. 1985. *Hry v přírodě*. I. vyd. Praha: Olympia. ISBN 27-017-85
- KLIMENTOVÁ, D. 2004. *Pojďte s námi do pohádky*. 2. vyd. Brno: Mravenec. ISBN 80-86560-60-0

Přílohy

Tabulka 1 – Harmonogram letního tábora

	7:30	8:00	9:00	9:30-10:00	10:00	11:00-11:30	11:30-12	12:00	12:30-14	14-15	15-16	16-17:30	17:30-18	0:00	0:00	19:30-20:30	20:30-21	0:00	0:00	0:00
Sobota	Příjezd do tábora				Rozdělení do oddílů, název, pokřik, vlajka, seznamovací hry	volný čas	Oběd	Polední klid	Celotáborová hra- Perníková chaloupka			Útěk před Ježibabou	Klidový režim	Večeře	Večerní nástup	Zpívání u ohně, večerní hry	čtení pohádky Tři zlaté vlasy děda Vševeda	Večerní klid	Večerka	✘
Neděle	Budíček a rozcvička	Snídaně	Ranní nástup	Celotáborová hra-tajná mise Tři zlaté vlasy děda Vševeda		volný čas	Oběd	Polední klid	Koho to tu matko máš?	Plaváckova plavba přes velkou vodu		Klidový režim	Večeře	Večerní nástup	Zpívání u ohně, večerní hry	čtení pohádky Hrnečku vař!	Večerní klid	Večerka	✘	
Pondělí	Budíček a rozcvička	Snídaně	Ranní nástup	Celotáborová hra-Hrnečku vař!		volný čas	Oběd	Polední klid	Hrnečku dost! - překážková dráha	Z kaše ven! Přetahovaná s provazem	Stavba města	Klidový režim	Večeře	Večerní nástup	Zpívání u ohně, večerní hry	čtení pohádky O dvanácti měsíčkách	Večerní klid	Večerka	✘	
Úterý	Budíček a rozcvička	Snídaně	Ranní nástup	Celotáborová hra-lesní dobrodružství s dvanácti měsíčky		volný čas	Oběd	Polední klid	festival čtvero ročních období-tanec			Klidový režim	Večeře	Večerní nástup	Zpívání u ohně, večerní hry	čtení pohádky O Dlouhém, Širokém a Bystrozrakém	Večerní klid	Večerka	✘	
Středa	Budíček a rozcvička	Snídaně	Ranní nástup	Celodenní výlet-výprava s Dlouhým, Širokým a Bystrozrakým								Klidový režim	Večeře	Večerní nástup	Zpívání u ohně, večerní hry	čtení pohádky O Smolíčkovi	Večerní klid	Večerka	✘	
Čtvrtek	Budíček a rozcvička	Snídaně	Ranní nástup	Celotáborová hra-Zachraňte Smolíčka!		volný čas	Oběd	Polední klid	Závod s jelenem	Poklad Jeziněk		Klidový režim	Večeře	Večerní nástup	Zpívání u ohně, večerní hry	čtení pohádky O Otesánkovi	Večerní klid	Večerka	Stezka odvahy	
Pátek	Budíček a rozcvička	Snídaně	Ranní nástup	Celotáborová hra- Otesánkova Olympiáda		volný čas	Oběd	Polední klid	Uteč Otesánkovi!	Pohádková směnárna, pohádková dražba	Pohádkové tržiště	Klidový režim	Večeře	Večerní nástup	Opekání buřtů, zpěv u ohně, večerní hry		Večerní klid	Večerka	✘	
Sobota	Budíček	Snídaně	Odjezd z tábora			✘	✘					✘	✘			✘				